

Τι κρύβεται πίσω από την ευρωπαϊκή και παγκόσμια κρίση

Έχετε παρατηρήσει το μεγάλο παράδοξο της γερμανικής στάσης απέναντι στις χώρες της Περιφέρειας; Από την μία, κατηγορούνται οι χώρες μας για την συστηματική ελλειμματικότητά τους. Από την άλλη όμως η Γερμανία θεωρεί δεδομένο το «δικαίωμά της» να έχει πλεονάσματα τόσο εντός όσο και εκτός της Ευρωζώνης. Πως όμως γίνεται να διατηρεί η Γερμανία πλεονάσματα με την Περιφέρεια χωρίς η Περιφέρεια να είναι ελλειμματική σε σχέση με την Γερμανία; Γίνεται;

Και βέβαια δεν γίνεται. Δεν γίνεται εκτός αν τα κέρδη των γερμανικών επιχειρήσεων ρέουν ως δάνεια ή (ακόμα καλύτερα) ως επενδύσεις στις χώρες της Περιφέρειας, κλείνοντας τον «κύκλο». Μέχρι το Κραχ του 2008 αυτό ακριβώς συνέβαινε. Το Κραχ του 2008 όμως έθεσε τέλος στην ανακύκλωση εκείνη με αποτέλεσμα η Ευρωζώνη να αρχίσει να αποδομείται, με την Ελλάδα να βρίσκεται πάνω στο όλο και πιο βαθύ ρήγμα που προκάλεσε ο σεισμός του 2008.

Αυτό το εν εξελίξει φαινόμενο έχει και την διεθνή του διάσταση, μέσα στην οποία εντάσσεται και εντός της οποίας πρέπει να κατανοηθεί. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1970, ο διεθνής καπιταλισμός απαρτίζεται από λίγες πλεονασματικές χώρες και πολλές ελλειμματικές (όπως ακριβώς και η Ευρωζώνη σήμερα). Στις πλεονασματικές συγκαταλέγονται η Γερμανία, η Ιαπωνία, χώρες της Ν.Α. Ασίας (π.χ. Ν. Κορέα, Ταιβάν) και, βεβαίως, η Κίνα. Η πιο ελλειμματική χώρα από όλες ήταν οι ΗΠΑ, με δεύτερη την Βρετανία, ακολουθούμενες από τις χώρες της ευρωπαϊκής περιφέρειας. Πως ήταν δυνατόν, επί τρεις δεκαετίες, το λεγόμενο «αγγλοσαξονικό μοντέλο» να θεωρείται τόσο επιτυχημένο όταν Αμερική και Βρετανία ήταν όλο και περισσότερο ελλειμματικές; Πως κατάφερε ο παγκόσμιος καπιταλισμός να «αναπτύσσεται» (τουλάχιστον όσον αφορά το συνολικό εισόδημα) όταν η «ατμομηχανή» του βούλιαζε όλο περισσότερο στα ελλείμματα και στα χρέη;

Η απάντηση είναι απλή: Από το 1973 έως το 2008, τα αμερικανικά ελλείμματα λειτουργούσαν ως μια τεράστια ηλεκτρική σκούπα που «ρούφαγε» τις εξαγωγές των πλεονασματικών χωρών (Γερμανίας, Ιαπωνίας, Κίνας κλπ). Και πως χρηματοδοτούνταν αυτά τα ελλείμματα; Πολύ απλά: Οι επιχειρηματίες των πλεονασματικών χωρών προτιμούσαν να στέλνουν περί το 70% των κερδών τους στην Wall Street, επενδύοντας σε αμερικανικά κτήρια, μετοχές, παράγωγα, εταιρείες, στοιχήματα κλπ. Έτσι, ο «υπόλοιπος κόσμος» χρηματοδοτούσε τα αμερικανικά ελλείμματα τα οποία, με την σειρά τους, εξασφάλιζαν την απαραίτητη ζήτηση για τα εργοστάσια της Γερμανίας, της Ιαπωνίας, της Κίνας.

Στην ουσία, λοιπόν, οι ΗΠΑ χρησιμοποιούσαν τα όλο και διογκούμενα ελλείματά τους ώστε να παράγουν ζήτηση για τις πλεονασματικές χώρες, με αντάλλαγμα την χρηματοδότηση αυτών των ελλειμμάτων από τις... πλεονασματικές χώρες. Όσο για την Ευρωζώνη, σχεδιάστηκε με την (λανθασμένη) υπόθεση κατά νου ότι

αυτό το παγκόσμιο σύστημα ανακύκλωσης των πλεονασμάτων του πλανήτη μέσω των αμερικανικών ελλειμμάτων θα λειτουργούσε ες αεί. Εμ δε! Το 2008 κατέρρευσε η Wall Street και, ως αποτέλεσμα, οι ΗΠΑ έχασαν την δυνατότητά τους να ανακυκλώνουν τα πλεονάσματα των πλεονασματικών χωρών.

Πράγματι, με την κατάρρευση των αμερικανικών τραπεζών το φθινόπωρο του 2008, που οδήγησε στην ύφεση της αμερικανικής οικονομίας, οι αμερικανοί μείωσαν κατά πολύ τις εισαγωγές τους. Εκεί που το εμπορικό έλλειμμα των ΗΠΑ ήταν \$781 δις το 2005, το 2009 έπεσε κατακόρυφα στα \$506 δις. Ξάφνου, τα εργοστάσια της Κίνας, της Ιαπωνίας και της Γερμανίας είδαν την ζήτηση των προϊόντων τους να μειώνεται καταστροφικά (δεδομένης και την εσωτερική τους ύφεση).

Από τότε το αμερικανικό έλλειμμα «ανέκαμψε» στα \$738 δις. Όμως, κι αυτό έχει σημασία, οι ΗΠΑ σήμερα δημιουργούν 24% χαμηλότερη ζήτηση για τις βιομηχανικές εξαγωγές των πλεονασματικών χωρών σε σχέση με εκείνη που θα δημιουργούσαν αν δεν είχε συμβεί το Κραχ του 2008 – γύρω στο \$1 τρις λιγότερο ετήσια. Παράλληλα, οι γερμανοί, ιάπωνες και κινέζοι επιχειρηματίες μείωσαν δραματικά την χρηματοδότηση του αμερικανικού ιδιωτικού τομέα κατά 30%! Αποτέλεσμα; Να παραπαίει ταυτόχρονα η Αμερική, η Ευρωζώνη, η Ιαπωνία και η Κίνα. Για να το πω απλά, ο διεθνής καπιταλισμός εισήλθε στην πιο βαθιά του Κρίση από την εποχή του Μεσοπολέμου.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το κακο-ναυπηγημένο καράβι «Ευρωζώνη» μπάζει νερά και οι χώρες της Περιφέρειας (με πρώτη την Ελλάδα) πνίγονται. Όπως οι επιβάτες της πρώτης θέσης του Τιτανικού αρνούσαν να πιστέψουν ότι το πλοίο βούλιαζε, και καταφέρονταν εναντίον των πληβείων της τρίτης θέσης, έτσι και η Γερμανία επιμένει να τιμωρεί τις χώρες της Περιφέρειας χωρίς να κατανοεί ότι το ναυάγιο δεν θα αφήσει κανέναν ατιμώρητο.